

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Numeri 11, 33
Middagdienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

- 1 **Votum**
- 2 **Zegengroet**
- 3 **Zingen : Psalm 78 : 1 en 3** (Gods grote daden gedenken)
- 4 **Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 **Viering van het Heilig Avondmaal**
 Tafel klaarmaken: Zingen Lied 360 : 1
 Tijdens viering : Zingen Lied 360 : 2 en 3
- 6 **Schriftlezing : Numeri 11 : 1 - 9 en 18 - 34**
- 7 **Zingen : Psalm 78 : 7 en 8** (over het manna dat God gaf)
- 8 **Tekst : Numeri 11 : 33**
- 9 **Prediking**
- 10 **Zingen : Gezang 57 : 1 - 3** (Jezus het brood van het leven)
- 11 **Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 12 **Zingen : Psalm 103 : 1 en 2**
- 13 **Dankzegging en gebed**
- 14 **Dienst van de offeranden**
- 15 **Slotzang : Gezang 160 : 1 en 2** (zingen over Gods trouw)
- 16 **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Er is reden tot zorg over de ontwikkeling van het kerkelijk leven. Al moeten we niet doen alsof dat iets nieuws is. Sinds de zondeval is er altijd reden tot zorg. Het hele Oude Testament vertelt ons over zorgelijke ontwikkelingen in de kerk. Onze tekst van vanmiddag is slechts een van die dieptepunten in de geschiedenis van de kerk. Globaal zie je daarbij altijd twee ontwikkelingen in de kerk. Aan de ene kant de ontwikkeling richting een heel streng geloof vol bepalingen waarbij mensen zich beter voelen dan anderen en zichzelf

rechtvaardigen. Vaak voortkomend uit een verlangen om heilig te leven. Maar vaak eindigend in iets dat je aan kunt duiden als Farizeïsme. Aan de andere kant is er de ontwikkeling in de richting van de wereldgelijkvormigheid. Waarbij het verschil tussen christenen en de mensen van de wereld steeds meer verdwijnt. Beide ontwikkelingen hebben in de loop van de eeuwen vele slachtoffers gemaakt. Vandaag de dag zien we duidelijk die laatste ontwikkeling in ons land. De kerken worden kleiner en kleiner. Ook menig vrijgemaakte gemeente, zoals we zelf ervaren. Ook zien we en lezen we dat de tweede kerkdienst steeds minder bezocht wordt. Maar je kunt ook zien dat de boekenkasten minder gevuld zijn met christelijke lectuur. **[Zorgelijke ontwikkelingen]** Nu moeten we oppassen om dit al te eenvoudig te willen verklaren en af te doen als geestelijk verval. Dat zal een component zijn, maar hiermee is niet alles te verklaren. Er zijn namelijk ook gemeentes die groeien. Zo hoorde ik laatst van een vrijgemaakte gemeente waar ze vijftig mensen hebben die de alfacursus volgden. En je vraagt je af wat hun geheim is. Tegen de achtergrond van deze vragen wil ik u vanmiddag de blijde boodschap van onze Heer Jezus Christus verkondigen onder het volgende thema:

[Thema] De HERE straft zijn volk als het ondankbaar is voor de geschenken die Hij geeft.

Wie mij privé een beetje kent weet dat ik een behoorlijk zeur ben als het over eten gaat. Mijn vrouw heeft het wat dat betreft niet gemakkelijk bij mij. Ik me dan ook best voorstellen dat het volk Israël op een gegeven moment het enthousiasme over het manna verloor. Moet je je voorstellen, jongens en meisjes, dat je elke dag hetzelfde te eten krijgt. Bij ieder ontbijt en lunch een brood met kaas. Bij iedere warme maaltijd een gehaktbal, aardappels en sperziebonen. **[Gehaktbal]** En een schaaltje yoghurt als toetje. En dat elke dag weer, jaar in jaar uit. Op zich is dat allemaal prima eten en je zult niets tekort komen aan voedingsstoffen. Dus in die zin heb je alle reden om dankbaar te zijn voor dat eten. Toch kan ik me voorstellen dat je dan toch wel eens zou mopperen als de deksels van de pannen gaan. Nee hè, alweer aardappels, sperziebonen en gehakt. Kunnen we ook eens wat anders eten? Dus is het helemaal niet vreemd dat het volk Israël op een gegeven wel zin heeft in ander eten. Je zou je kunnen afvragen of de HERE niet begrijpt dat het volk graag een keer wat anders zou eten. Was dat nu zo erg dat ze een keer iets anders wilden eten? Waarom was God nu zo boos op ze dat Hij velen heeft laten sterven?

God was niet boos omdat ze graag een keer wat anders wilden eten dan het manna. Maar God werd boos om twee andere redenen. Allereerst om de ondankbaarheid van het volk. Nog niet zo lang geleden waren ze slaven geweest in Egypte. Toen hadden ze geklaagd en gejammerd. Nu had de HERE ze bevrijd en waren ze vrije mensen. De HERE had de Farao en zijn leger verslagen. Ze waren arm geweest en nu waren ze rijk door al de geschenken die de Egyptenaren ze gegeven hadden. De HERE zorgde voor ze door overdag in een wolkkolom en 's nachts in een vuurkolom aanwezig te zijn. Ook al waren ze in een woestijn, de HERE zorgde ervoor dat ze eten en drinken hadden. En het eten was ook nog van prima kwaliteit. Want het manna dat ze elke morgen verzamelden en in een pot kookten, smaakte alsof het in de olie gebakken was. Dus jongens en meisjes, als je het zou willen vergelijken met ons eten, dan was het dus alsof gekookte aardappelen naar friet smaakten. Dus de HERE had er ook voor gezorgd dat er een lekkere smaak aan het manna zat. Ze hadden alle reden om de HERE met heel hun hart dankbaar te zijn. Maar ze waren niet tevreden met de zorg van de HERE en gingen klagen. Ze zeiden: 'Hadden we maar vlees te eten! We verlangen terug naar de vis die we in Egypte volop te eten hadden, naar de komkommers en watermeloenen, de prei, uien en knoflook. We drogen uit, we zien nooit iets anders dan dat manna.'

Op zich was het niet erg dat ze een keer iets anders wilden eten. Als ze rustig aan Mozes hadden gevraagd of hij de HERE wilde vragen of het mogelijk was dat ze misschien ook een keer wat anders te eten zouden kunnen krijgen, dan was de HERE nooit zo in toorn ontstoken. Als de dankbaarheid in hun harten voor wat God gaf had overheerst. **[God is boos]** Maar God liep tegen het feit aan dat ze zo ondankbaar waren voor wat ze in zijn liefde op zo'n wonderbare wijze gaf. Dat ze zo mopperden op het eten dat de HERE ze te eten gaf. Ze waren ondankbaar tegenover God. Terwijl God elke dag dat grote wonder deed waardoor ze midden in de woestijn genoeg eten hadden voor zichzelf en hun kinderen. Het was een ondankbaar volk. Dat was hun grote fout.

Hoe ondankbaar ze waren blijkt enige tijd later als de HERE de kwartels laat neerstrijken in het legerkamp. Het was dus niet zo dat God niet in staat was het volk ook ander eten te geven. Want nu gaf Hij ze vlees te eten. Kwartels. Kleine vogels die je alleen in de betere restaurants kunt krijgen in Nederland. De HERE laat zien dat Hij ook heel goed voor vlees kan zorgen want er was een enorme hoeveelheid kwartels gekomen. **[Kwartel]** Hier en daar lagen ze in een laag van 80 centimeters dik. En hoe handelt het volk dan? Het

gaat de vogels verzamelen. Maar niet een paar vogels, zodat iedereen die dag één of twee vogels te eten heeft. Of misschien vier vogels per man, zodat je twee dagen vlees hebt. Nee, ze leggen een enorme gulzigheid aan de dag. Niemand verzamelde minder dan tien ezelslasten. Dus ze verzamelden honderden kilo's. En dat laat zien hoe het met hun harten gesteld is. **[Gulzigheid]** Deze gulzigheid was een diepe belediging van God. Want aan de ene kant lieten ze hiermee zien hoe zeer ze genoeg hadden van het manna. Aan de andere kant lieten ze hiermee zien dat ze niet wilden leefden van de dagelijkse zorg van de HERE, maar dat ze veel liever vertrouwden op de voorraden die ze zelf hadden aangelegd. En dus strafte de HERE het volk. En als de HERE het volk straft, dan straft Hij ze niet voor het feit dat ze graag ook een keer wat anders zouden willen eten, maar dan straft Hij ze voor hun gulzigheid en ondankbaarheid. Wat die straf precies duidelijk was, wordt ons niet verteld. Wel wordt duidelijk dat velen die dag stierven. Het ligt het meest voor de hand om te denken aan het feit dat ze al dat vlees niet meer goed konden verteren, nadat ze al maanden geen vlees hadden gegeten. En nu zaten ze te schrokken en zich te proppen. En daar zijn ze mogelijk zo ziek van geworden dat ze erdoor stierven. Zo aten ze zichzelf een oordeel van God. En de plaats waar dit gebeurde kreeg dan ook de naam 'graven van de gulzigaards'.

Normaal gesproken zou ik niet de stap durven zetten die ik nu ga zetten, omdat ik nogal huiverig ben om zomaar een dergelijke geschiedenis als vanmiddag , zomaar over te zetten naar onze tijd. Dat ik dat toch doe, komt doordat de Heer Jezus ons heeft geleerd dat het bij het manna om veel meer gaat dan om voedsel. De Heer Jezus laat ons in Johannes 6 weten dat het manna naar Hem verwijst. Hij is het ware brood uit de hemel. Hij is het voedsel van het eeuwige leven. **[Johannes 6]** Het voedsel voor de ziel, zoals we dat belijden in artikel 35 van de Nederlandse geloofsbelijdenis. Verder wordt de onze tijd in het Nieuwe Testament wel vergeleken met de tijd van het volk Israël dat op weg in naar het beloofde land. In Hebreëen 3 wordt de ongehoorzaamheid van het volk Israël tijdens de reis naar Kanaän ons als waarschuwing voorgehouden.

Gezien het bovenstaande durf ik wel de lijn door te trekken naar vandaag en naar de vraag hoe dankbaar wij zijn met Christus. Als wij denken aan ons geloofsleven en hoe we willen dat ons geloofsleven wordt gevoed, wat willen we dan? Waar zoeken we onze kracht en onze geloofsvreugde in? Zoeken wij het dan in de liturgie? In de muzikale omlijsting? In

de beamerpresentatie. Begrijpt u me goed dat kan allemaal bijdragen aan onze geloofsvreugde of er juist afbreuk aan doen. Maar wat is de kern? Wat zoeken we in de eerste plaats en hoe is onze geloofsgevoel? Is de grondtoon daarvan de dankbaarheid? **[Dankbaar?]** Dankbaar voor het feit dat Jezus Christus naar ons toekomt in het Woord van God en de prediking daarvan. Dankbaar dat Hij vandaag ook naar ons toekomt in de tekenen van brood en wijn. Want broeders en zusters, als we daar niet dankbaar voor zijn en blij mee zijn dan zijn we ondankbaar tegenover God. Want Hij heeft de prediking en de sacramenten gegeven om onze zielen te voeden met het brood dat uit de hemel is gekomen. Zijn eniggeboren Zoon Jezus Christus. Hij is het brood uit de hemel dat onze Vader ons geeft voor onze hongerige en dorstige harten. Hij is het brood dat we niet verdiend hebben, maar toch ontvangen. Elke keer opnieuw. Een brood dat zo rijk aan smaak is dat niemand van ons in staat is om het in alle opzichten te genieten. Want er is meer aan Christus te genieten dan wij doen. Zijn liefde voor ons is veel groter dan wij in ons hart ontvangen. Zijn liefde is groter dan wij met ons menselijk verstand kunnen bevatten. Dus het feit dat wij Christus mogen ontmoeten en ontvangen in de kerk en door de week is meer dan voldoende reden om blij en dankbaar te zijn tegenover God. Dat is meer dan voldoende reden om dankbaar en blij naar de kerk te gaan, Bijbel te lezen en geregeld tot Hem te bidden.

Een collega van me heeft ooit gezegd dat hij met liefde en plezier met iedereen over het reilen en zeilen in de kerk en de liturgie wil praten die zijn vreugde in Jezus Christus heeft. En dat zijn wijze woorden. Want Christus is het hart van ons geloof. En als we in Hem geen vreugde en voeding vinden dan helpt uiteindelijk niets. **[Christus geloofsvreugde]** Dan kunnen we willen dat de kerkdiensten vaker opgeluisterd worden met een band, met beurtzang, of wat er ook maar bedacht kan worden. En dat kunnen we als fijn ervaren en dat is het ook, maar dat helpt niet werkelijk als we Jezus niet ontvangen als het voedsel voor onze ziel. Een mooie muzikale omlijsting, een mooie beamerpresentatie, en noemt u het allemaal maar op, ze zijn als mooie garnering op een bord eten. Ze maken wel een verschil, maar als zodanig zijn ze onvoldoende om onze zielen te kunnen voeden. Als ons spreken over de kerk gekenmerkt wordt door gemopper en geklaag, terwijl in de kerk Christus wordt gepredikt, beginnen we dan niet erg op het volk Israël te lijken dat het manna moe was? Terwijl dat manna ze door God gegeven was om hen in leven te houden. Maar hetzelfde geldt als we mopperen op de kerk vanwege de veranderingen die

er plaats vinden. Natuurlijk hoeven we niet alles toe te juichen wat er in de loop van de tijd is veranderd. Gevoelens, ideeën en smaken verschillen in de kerk. En dat mag. De grote reformator Calvijn had het helemaal niet zo op instrumenten in de eredienst. Hij was bang dat zijn aandacht naar de muziek zou gaan en de muziek zijn hart meer zou raken dan de tekst. Terwijl anderen de ervaring hebben dat juist goede muziek ervoor zorgt dat de tekst beter tot ons doordringt. **[Beter omgaan]** De HERE heeft ons verschillend geschapen en dat werkt ook door in hoe we de eredienst beleven, wat we mooi vinden en niet, wat ons aanspreekt en wat niet. Maar als we ons heel erg druk gaan maken over de vormgeving van de eredienst en daar steeds onze pijlen op richten, dan moeten we ons hart onderzoeken of het nog wel zijn verwondering en blijdschap in Jezus Christus vindt. En hoe meer we ons op Jezus Christus richten en met zijn ogen naar elkaar kijken, hoe meer ruimte we ook aan elkaar gunnen.

En dan kom ik bij een klacht die ik de laatste tijd nogal eens hoor in de gemeente. Het gevoel dat de dingen bij ons altijd zo moeizaam gaan. Broeders en zusters krijgen soms een beklemmend gevoel en dat beneemt ze een stuk geloofsvreugde. En ze voelen een stuk bevrijding als ze merken dat in een andere gemeente meer spontaniteit is en meer ruimte voor verschillen. En ze vragen zich af waarom dat ook niet bij ons kan. Waarom mogen er niet vaker andere instrumenten worden gebruikt bij de gemeentezang? En ze zijn verbaasd als je dan zegt dat dat best mag. Of ze vragen zich af waarom er niet meer voor de kinderen gedaan wordt. Nou, dat mag best, maar dan moeten gemeenteleden daar hun schouders onder zetten. En natuurlijk zullen sommige broeders en zusters daar niet altijd blij mee zijn en zullen je daarin samen een weg moeten zoeken. In liefde voor God en voor elkaar. En natuurlijk moeten we ook waakzaam zijn en de dingen onderzoeken, maar dat mag ook vanuit een zekere ontspanning en vanuit liefde voor elkaar en geloof in de Heilige Geest die in ons midden is uitgestort. Maar zolang Jezus Christus centraal blijft staan en wij samen onze geloofsvreugde en geloofskracht in Jezus Christus vinden dan zullen we met een blij en dankbaar zoeken wat tot eer van God is en tot opbouw van ons geloof. **[Gods toorn niet]**

En laat zo deze dag opnieuw een aansporing zijn om uw geloofsvreugde en -kracht nog meer in Jezus Christus te zoeken en te vinden. Want als wij ons niet verheugen over Hem, het brood uit de hemel, dan zal ons geloof hoe dan ook ziek worden en verkommeren. Omdat het niet werkelijk gevoed wordt. En alles wat er dan omheen verzinnen en doen

zal geen blijvend effect hebben. Geniet en voedt u met het brood uit de hemel. Jezus Christus. Want een ander voedsel voor uw ziel geeft God niet.

Amen